

Welzijn NU!

Welzijn Leeuwarden beleidsplan

Februari 2010

INHOUDSOPGAVE:

Beleidsvisie Welzijn nu

Pagina 2: Inhoudsopgave

Pagina 3: Welzijn Nu!
Regie en samenwerking

Pagina 4: Ogen en oren in de wijk
Bezuinigingen en de lange termijn
Cultuur
Integratie en participatie

Pagina 5: Jongerenproblematiek
Werkgebied
Visie

Pagina 6. Missie
Hoofdpijnen per team
Jongerenwerk

Pagina 7. Samenlevingsopbouw

Pagina 8. Cliëntadvisering en Individuele hulpverlening
Participatie en integratie

Pagina 9. Educatie
Vrijwilligersbeleid

Hoofdstuk - Beleidsvisie Welzijn nu!

Welzijn Nu!

Anderhalf jaar na de start geeft Welzijn Leeuwarden voor de tweede keer haar beeld van de ontwikkelingen die zij ziet in de welzijnssector. We laten zien welke rol wij daarin willen nemen. We beschrijven onze visie en de hoofdlijnen voor het werk van de verschillende programma's en expertises.

De titel is 'Welzijn nu!' Juist nu breken creatieve, doorslaggevende jaren aan in de welzijnssector. Het vertrouwen tussen partners in de werkveld is gegroeid. Er worden duidelijke beleidslijnen naar de toekomst uitgezet. Belangrijk is bij te verwachten herschikking de toekomst in het oog te houden. Het is beter nu duidelijke keuzes met perspectief te maken dan algemene bezuinigingsmaatregelen te treffen die sociale problemen vooruitschuiven.

Welzijn is juist nu nodig om te voorkomen dat sociale verloedering vat kan krijgen op de wijken en dorpen van Leeuwarden. Dat vraagt om vakmanschap en teamwork. Binnen Welzijn Leeuwarden én met oude en nieuwe partners.

Dit beleidsstuk is als volgt opgebouwd:

- In deze omgevingsanalyse beschrijven we de ontwikkelingen waar Welzijn Leeuwarden mee te maken heeft in de komende periode.
- Daarna beschrijven we de visie en missie van waaruit Welzijn Leeuwarden werkt.
- Als laatste geven we aan hoe dit zich vertaalt in de hoofdlijnen van de verschillende jaarplannen.

Omgevingsanalyse

Regie en samenwerking

De gemeente Leeuwarden heeft de sterke rol, die zij met de Wet Maatschappelijke Ondersteuning (WMO) heeft gekregen, met verve opgepakt. De ontwikkelingen laten zien dat zij in dat kader belang heeft bij een sterke welzijnsfunctie. Partners die tegelijk als adviseur en als uitvoerder optreden. De 'oude' grenzen tussen jongerenwerk, inburgering, educatie, opbouwwerk en ouderenwerk vallen steeds meer weg. Deze ontwikkeling is versterkt doorgezet nu sociale problemen steeds vaker op wijkniveau aangepakt worden, in samenwerking met partners uit het maatschappelijke veld.

In deze samenwerking staan we de komende jaren voor de uitdaging de steunstructuur in de wijk goed te blijven vormgeven. De bezuiniging in het kader van de pakketmaatregel AWBZ heeft als gevolg dat delen van de AWBZ voorzieningen overgeheveld worden naar de WMO en dat verandert het karakter van de ondersteuning. Er zal meer een beroep worden gedaan op de Informele Zorg. Vertaald naar de wijken betekent dat meer ingezet moet worden op het versterken van de steunstructuur, waarbij meer samenwerking en afstemming nodig is tussen de Informele Zorg en professionele hulp. Dit is niet noodzakelijkerwijs een slechte ontwikkeling, mits we vanuit de wijkgerichte aanpak de zelfredzaamheid stimuleren en een goede signalering van sociale problemen georganiseerd hebben. Deze omslag heeft alle kenmerken van een paradox: vanuit de signalering kan de neiging ontstaan om te snel te willen ingrijpen en vanuit het opbouwen van zelfredzaamheid kun je te lang wachten met ingrijpen. Het omgaan met deze paradox tussen te veel en te weinig doen, vraagt om het vakmanschap van de welzijnswerker.

Ogen en oren in de wijk

De verwachtingen die de gemeente heeft van het welzijnswerk zijn veranderd. Waar enkele jaren geleden marktwerking - concurrentie op uitvoering en kosten – leidend was, is nu behoefte aan een sparringpartner die haar ogen en oren heeft in de wijken. Een welzijnsinstelling die professioneel meedenkt over hoe beleid tot uitvoering gebracht kan worden. Maar die ook de gemeente een spiegel voorhoudt en op blinde vlekken wijst. In deze nieuwe constructieve verhoudingen lijkt de gemeente te kiezen voor één sterke welzijnsorganisatie. Dit is duidelijk te zien in het initiatief van het Project Multicultureel Centrum aan het Vliet in de wijk Oud-Oost. Een joint venture van gemeente en welzijnswerk. Welzijn Leeuwarden bouwt mee aan die sterke welzijnsfunctie. In de komende jaren onderzoeken we samen met gemeente en partners welke structuur het beste past bij deze visie op het welzijnswerk.

Bezuinigingen en de lange termijn

Op dit moment is er veel aandacht voor het wegwerken van maatschappelijke problemen als achterstand, integratie, isolement, overlast en uitval. In het welzijnswerk is de nadruk meer komen te liggen bij vroegtijdige signalering en preventie. Het sterke integrale karakter van het werk zorgt binnen Welzijn Leeuwarden voor het vakmanschap om ook onderliggende signalen van inwoners van Leeuwarden op te pikken. Signalen die duiden op het ontstaan van nieuwe sociale problemen. Welzijn Leeuwarden zal de komende periode nadrukkelijk die onderwerpen op de sociale agenda zetten. Onze bijdrage zal zijn gericht op preventie; het voorkomen dat sociale problemen ontstaan. Zodat we op langere termijn niet voor dure ingrijpende aanpakken gericht op probleemwijken moeten kiezen. Maar ook zullen we interventies plegen waar dat nodig is. En de problemen aanpakken waar we kunnen.

Crisis dwingt misschien tot bezuinigingen. Juist dan is het cruciaal om de toekomst niet uit het oog te verliezen. Bezuinigen op basis van een risicomijdende aanpak gericht op het halen van financiële targets zou een stap terug zijn in de positieve ontwikkeling en vernieuwing van het welzijnswerk. In dit kader past het ook om een kanttekening te plaatsen bij het vernieuwende werk in de Vogelaarwijk Schieringen/Heechterp. De gemeente en de woningcorporaties hebben gezamenlijk diverse initiatieven - waaronder het frontlijnteam - opgezet. Het is zaak om te zorgen dat de opgebouwde expertise en ervaring in het welzijnswerk verankerd wordt, zodat deze niet verdwijnt wanneer het project eindigt. Er zal dan meteen een vertaling dienen plaats te vinden naar een financiële schaal die passend is voor de budgettaire realiteit van Leeuwarden.

Cultuur

Onze werkwijze is gebaseerd op vakmanschap en deskundigheid, zowel naar klanten, opdrachtgevers, collega's in het werkveld als naar de eigen collega's. Vanuit het besef dat cultuur een mooie ingang biedt voor nagenoeg alle mensen en dat cultuur hen verbindt met de buurt en de wijk. Ervaring met cultuur als middel voor welzijnswerk is er op diverse plekken binnen Welzijn Leeuwarden. Het consequent opbouwen van expertise en netwerk is het doel van een nieuw team van Welzijn Leeuwarden. De expertise van dit team komt natuurlijk ten goede aan onze eigen teams, maar wordt juist ook ingezet op het raakvlak van welzijn en kunst en cultuur in de maatschappij.

Integratie en participatie

Welzijn Leeuwarden is net als de gemeente van mening dat iedereen actief voor de samenleving moet zijn: van dagbesteding; wijkactiviteiten; vrijwilligerswerk tot betaalde arbeid als bijdrage aan zichzelf, de wijk en/of de samenleving. Ook de visie op integratie komt overeen met die van de gemeente: Actief burgerschap als voorwaarde voor sociale integratie. Dat vraagt van mensen dat zij elkaar open tegemoet treden en dat zij zich naar eigen vermogen inzetten voor veiligheid, de leefbaarheid op straat en in de wijk, de opvoeding en onderwijs van kinderen en de zorg voor medebewoners.

Jongerenproblematiek

De tijd is rijp om jongerenproblematiek regionaal aan te pakken. Met name rond thema's zoals alcoholmisbruik (onder andere in zuipketen), de vervaging van de seksuele normen en jongerenoverlast. Het welzijnswerk kan daarbij van essentiële toegevoegde waarde zijn door innovatieve nieuwe werkvormen te introduceren.

Daarnaast is de verwachting dat de komende tijd de samenwerking met regionale woningcorporaties en zorgaanbieders meer zijn beslag zal krijgen. Uiteraard geldt hierbij de voorwaarde van een strikte, onafhankelijke positie, ten behoeve van de burgers/bewoners.

Werkgebied

Als brede welzijnsorganisatie kijkt Welzijn Leeuwarden ook over de huidige gemeentegrenzen van Leeuwarden en Boarnsterhim. De interne organisatie is na het fusieproces 2008/2009 goed op orde. De kansen liggen dan met name in die Friese gemeenten die geen professioneel welzijnswerk kennen en problemen hebben met (bijvoorbeeld) hangjongeren.

Het uitzetten van beproefde projecten in andere gemeenten, al dan niet via samenwerkingspartners, biedt mogelijkheden. Projecten rond senioren, preventief huisbezoek en allochtonen bieden goede kansen.

Het uitbouwen van de werkzaamheden in de regio ligt voor de hand. Door het brede pakket van beproefde producten, mogelijkheden en know how, kan Welzijn Leeuwarden een slagvaardige partner zijn voor gemeenten, corporaties, zorgaanbieders etcetera bij diverse welzijnsproblematieken.

Visie en missie

Visie

Bewoners zijn zelf verantwoordelijk voor hun eigen woon- en leefomgeving. Wij bepalen niet hoe mensen met elkaar omgaan en op welke manier zij met elkaar moeten leven. Maar de manier van leven bepaalt wel de cultuur en sfeer waarin mensen samen leven. De meerderheid voelt zich thuis in eigen wijk en heeft het naar de zin, maar anderen storen zich en/of voelen zich bedreigd. De mensen met een wat beter inkomen trekken weg naar betere buurten, terwijl andere mensen die mogelijkheid niet hebben.

Voor mensen die meer risico lopen en ondersteuning nodig hebben zet Welzijn Leeuwarden zich in onder het prachtige motto: "Welzijn maakt meedoen mogelijk". Wij doen dit door wijkgericht, outreachend, vroegtijdig signalerend en preventief te werken. In veel gevallen proberen we zelfs achter de voordeur te komen.

Als brede welzijnsinstelling geven wij ondersteuning daar waar nodig en gewenst. Daarvoor zetten we samenlevingsopbouw, jongerenwerk, cliëntadvisering, allochtonenwerk en educatie in. Wij streven naar een zo groot mogelijke sociale cohesie, goede integratie en maatschappelijke participatie van iedereen. We gaan uit van de kracht van de mensen zelf en helpen hen niet alleen bij het oplossen van problemen, maar vooral ook bij het leren zien van kansen en het benutten van mogelijkheden. Wij stimuleren mensen tot sociaal contact en een actieve, volwaardige deelname aan de samenleving. Daarbij leren wij mensen activiteiten te organiseren, samen te werken, met elkaar rekening te houden en verantwoordelijkheid te dragen. Dit draagt bij aan begrip, respect en acceptatie van verschillende mensen en groepen. Waarbij het onze overtuiging is dat, als mensen zich meer ontwikkelen, ze meer zelfvertrouwen krijgen en leren beter op te komen voor zichzelf.

De uitdaging in ons werk is om constant voor kwaliteit te blijven gaan en onze middelen zo veel mogelijk in te zetten op de uitvoering van het welzijnswerk. Dat vraagt om een onorthodoxe, creatieve organisatie met een heldere strategie en een adequaat en inspirerend personeelsbeleid, waarbij verwacht wordt dat mensen zich verder ontwikkelen. Niet alles kunnen we zelf, daarvoor hebben we andere partners, zoals woningcorporaties, politie, onderwijs, gemeente, zorginstellingen en andere instanties nodig. Het gezamenlijk ontwikkelen - binnen Welzijn Leeuwarden en met partners - van een overstijgende aanpak voor de wijk is de komende periode een van de belangrijkste drijfveren

Daarbij hanteren wij als uitgangspunten:

- Zorgen dat cliënten/bewoners zelf de regie houden over hun leven;
- Respect hebben voor de autonomie van de cliënt/bewoner, maar ook – indien nodig – mensen aanspreken op hun maatschappelijke verantwoordelijkheid;
- Uitgaan van wat mensen kunnen en hen in hun kracht zetten in plaats van hen te 'ontkrachten'. Daar past bij dat we problemen met hen in plaats van vòòr hen oplossen.

Bewoners (ouderen, jongeren, allochtonen en andere kwetsbare groepen) zien en benaderen wij in hun verschillende rollen:

- **als experts:** zij kennen de buurt, weten hoe en waar problemen ontstaan, kennen de geschiedenis en de mensen;
- **als collega's:** door met hen samen te werken, vertrouwen op te bouwen, ze te ondersteunen in werkgroepen en het ontwikkelen van activiteiten om de meer kwetsbare mensen te bereiken;
- **als cliënten:** wanneer extra ondersteuning en speciale aandacht nodig is; en
- **als individuen:** die recht hebben op privacy, eigen identiteit en ontwikkeling.

Missie

Welzijn nu! Welzijn maakt meedoen mogelijk!

Welzijn Leeuwarden biedt inwoners van Leeuwarden de ondersteuning die zij nodig hebben op het gebied van welzijn, in relatie tot hun sociale- en leefomgeving. Wij hebben de ambitie om voor iedereen in iedere wijk te werken. Wij richten ons in de eerste plaats op de sociale participatie van mensen die snel de aansluiting met de samenleving kunnen verliezen. Wij zijn van mening dat wijkgericht en outreachend werken, vroegtijdige signalering en preventie de sleutel zijn voor het oplossen en voorkomen van problemen in de wijk.

Welzijn Leeuwarden werkt samen met organisaties als dit de cohesie in de lokale samenleving versterkt. In de samenwerking blijft Welzijn Leeuwarden onpartijdig en onafhankelijk. Tevens geldt dat Welzijn Leeuwarden zich constructief en waar nodig confronterend opstelt in deze relatie.

Hoofdpijnen per team

Elk team heeft in de afgelopen maanden haar eigen teamplan opgesteld. Ook voor het expertisegebied/kennisveld Sport en Cultuur zijn de ambities op schrift gesteld. In dit hoofdstuk wordt een overzicht gegeven op hoofdpijnen van het beleid per team.

Jongerenwerk

Het team Jongerenwerk heeft haar uitgangspunten als volgt samengevat:

'Jongeren moeten het kunnen maken. Als ze willen krijgen ze van ons alle kans. Als ze echt niet kunnen, onze hulp. Maar voor wie niet wil, stellen we grenzen en treffen we maatregelen.'

Het team streeft ernaar jongeren te stimuleren hun eigen verantwoordelijkheid te nemen en actief bij te dragen aan hun eigen omgeving. Door hun kansen op maatschappelijke participatie te vergroten. En vanuit een pedagogische functie de jongeren te ondersteunen op weg naar volwassenheid.

De ontwikkeling voor de komende jaren – mede ingegeven door het visitatierapport “Jongerenwerk present” - wordt gekenschetst door meer nadruk te leggen op jongerenwerk als basisvoorziening, intensiever samen te werken met partners en bewust jongeren door te verwijzen naar ketenpartners.

Daarnaast is er een sterk bewustzijn dat het jongerenwerk heldere doelstellingen en afbakening nodig heeft. Zodat er minder ingesprongen wordt op wat voorbij komt, maar vanuit eigen initiatief activiteiten ontwikkeld worden.

In voorgaande jaren is – mede door het beleid van de gemeenten - de nadruk komen te liggen op ‘probleemjongeren’. Daarmee is jongerenwerk als basisvoorziening in de wijk onderbelicht gebleven. Om die reden wil het jongerenwerk op basis van een analyse per wijk met duidelijke doelen werken aan activiteiten. Ongeveer 2/3 deel van het werk zou gericht moeten zijn op activiteiten voor jongeren in het algemeen. Het overige 1/3 deel wordt besteed aan het signaleren van problemen en contacten met individuele en kleinere groepen jongeren.

Daarnaast heeft het jongerenwerk aandachtsgebieden benoemd voor de komende periode. Het tienerwerk – 10 tot 12 jarigen in de laatste groep van de basisschool – is een relatief nieuw terrein waar veel winst te behalen valt.

In het jongerenwerk op school wil het team een stap maken naar het verbreden van het bereik. In de afgelopen jaren is goed ingesprongen op schooluitval en probleemjongeren. Nu is het tijd om het algemene werk- en leefklimaat op scholen te verbeteren.

Sport en coaching wordt gezien als een kansrijk terrein waar jongeren mee bereikt kunnen worden, die nu nog buiten beeld blijven. Hier ligt ook een link naar het expertisegebied / kennisveld sport en cultuur van Welzijn Leeuwarden.

Het team heeft tevens een hoge ambitie voor stedelijke activiteiten, die groots opgezet, samen met samenwerkingspartners, aantrekkelijk zijn voor een brede groep jongeren.

Samenlevingsopbouw

Het team Samenlevingsopbouw zet in op herkenbaarheid in de wijk. Zij wil verder groeien in haar regierol in de wijk. De actieve rol van de gemeente en van woningcorporaties uit zich in het feit dat vooral deze twee partijen de beleidsagenda bepalen. De ambitie van het team is zelf deze agenda meer mee te bepalen, door meer aandacht te geven aan het voorkomen van sociale problemen. De huidige nadruk op het aanpakken van probleemwijken onttrekt namelijk het zicht op het ontstaan van nieuwe probleemwijken.

De signalerende rol van het welzijnwerk in samenwerking met haar partners wordt daarmee van groter belang. Het analyseren van de situatie in de wijken is een voorwaarde om zaken op de kaart te zetten. Daarnaast is er een cultuuromslag nodig in het denken: in plaats van het besteden van subsidies denkt het team in termen van sociale investeringen in de wijk.

Het vraagt van het team dat zij duidelijk maakt wat de sociale opbrengst is van ons werk. De doorwerking naar het eigen werk is dat er gewerkt wordt met dubbele doelen. Je doel als professional: wat wil ik bereiken bij deze doelgroep? En het doel van de doelgroep: Wat wil de doelgroep concreet bereiken?

Inhoudelijk ligt de focus van het team samenlevingsopbouw bij:

- Sociaal isolement
- Informele zorg en zelfredzaamheid
- Sociale cohesie en participatie

Cliëntadvisering en Individuele hulpverlening

De cliëntadviseur wil zich ontwikkelen tot een brede professional, die vraaggericht werkt en ondersteuning geeft aan het individu en zijn netwerk, zodat het individu in staat is zelf een aandeel te nemen in het veranderen van zijn of haar situatie. Er bestaat het risico dat mensen de aansluiting met de maatschappij gaan missen en het leven niet kunnen leiden zoals zij dit willen. Dit geldt voor alle mensen, maar met name voor de meest kwetsbaren. De focus van de cliëntadvisering blijft ook in de toekomst met name gericht op ouderen, maar steeds vaker zijn daarnaast allochtonen, mantelzorgers en jongere ouderen in beeld. Het team wil blijven fungeren als vangnet voor de mensen die tussen wal en schip dreigen te vallen. Er zijn ook steeds meer mensen die zelf niet om hulp vragen, maar waarbij derden hun zorg uitspreken. Het benaderen van die mensen (outreaching werken) en onderzoeken of er behoefte is aan verandering in hun leven, wordt gezien als het werk van de brede professional.

Het team legt de aandachtspunten bij:

- zorgmijders
- complexe situaties
- informele zorg/mantelzorg,
- eenzaamheid en isolement
- langdurige ondersteuning bij psychosociale en financiële problematiek.

Verder gaat het team zich meer structureel op de wijken richten. Voor onze cliënten betekent de wijk een plek om prettig, zelfstandig en veilig te wonen, met de mogelijkheid om contacten op te doen en gebruik te maken van de voorzieningen. De cliëntadviseurs willen een herkenbaar gezicht in de wijk worden. En daarnaast zich gaan aansluiten bij bestaande projecten, spreekuren en netwerken om zo een bijdrage te leveren aan het ontwikkelen van laagdrempelige voorzieningen in de wijk, zodat de individuele wijkbewoners er gebruik van kunnen gaan maken.

De uitdaging voor het team zit in de negatieve kanten van het wijkwerken, zoals het zich mengen in een overkill van aanbod en werkers; het tijdsintensief werken, vaak zonder bevredigend resultaat; concurrentie en moeizame samenwerking.

Het is de kunst hier anders mee om te gaan en te proberen het om te buigen naar positieve inzet en resultaten.

Participatie en Integratie

Het inburgeren van nieuwe Nederlanders is een belangrijk deel van het werk van het team Participatie, Integratie en Educatie. Maar de doelgroep is veel breder. Dit team staat voor het ondersteunen van mensen in hun kansen en mogelijkheden. Met als doel ze steeds verder te brengen op de participatieladder: van overleven naar emanciperen, naar participeren en naar integreren.

In de praktijk biedt het team al voor de daadwerkelijke inburgering ook voortrajecten aan om de kansen op succes te vergroten. Het doel is om de deelnemers toe te leiden tot vrijwilligerswerk, een opleiding of naar werk. En ondertussen hen te emanciperen in een voor hen nieuwe samenleving, zodat ze toegroeien naar integratie.

Binnen de wijkgerichte inburgeringsaanpak zijn een aantal speerpunten aangewezen:

- ouderenparticipatie
- opvoedingsondersteuning voor ouders met pubers
- trajecten om meisjes en vrouwen te helpen in een betaalde baan terecht te komen
- doe-ateliers gericht op allochtone mannen
- specifieke aanpak van Antillianen en Arubanen

Educatie

Educatie speelt een belangrijke rol bij het maatschappelijk weerbaar maken van onze cliënten. Het brede palet aan cursussen en trainingen is laagdrempelig en betaalbaar opgezet, waarmee we een grote groep cliënten bereiken. Educatie helpt mensen maatschappelijk weerbaarder te maken: of het nu gaat om het volgen van een cursus rond computer- en internetgebruik of een training valpreventie.

Vrijwilligersbeleid

Welzijn Leeuwarden drijft voor een belangrijk deel op de inzet van vrijwilligers. Vrijwilligerswerk is voor veel mensen een belangrijke manier om hun betrokkenheid bij en solidariteit met de samenleving te laten zien. Wij geven deze vrijwilligers nadrukkelijk een rol in de uitvoering van onze doelstellingen. Ons vrijwilligersbeleid is erop gericht dat we:

- gedegen wervings- en selectieprocedures toepassen;
- de rol en positie van onze vrijwilligers verhelderden;
- waar nodig onze vrijwilligers trainen;
- zorgen voor professionele begeleiding.

Bovenal is van belang dat wij zorgen dat we vrijwilligerswerk aanbieden dat aansluit bij de wensen en motivatie van de vrijwilliger. Dat we ruimte laten om zelf zaken mee in te vullen. En dat we erkenning geven voor het werk dat vrijwilligers leveren. In het kader van maatschappelijk participatie biedt het vrijwilligerswerk een poort naar het deelnemen aan de samenleving. Het is voor Welzijn Leeuwarden een bron van nieuwe initiatieven. Vanuit Welzijn Leeuwarden bieden we diverse vrijwilligersplekken in de vrijwillige informele zorg, maatjesprojecten, bij de Manus Brandingstichting, het cursusbureau en als inburgeringscoach.